

Friese taalatlas

De Friese taal in beeld

Inhoudsopgave

1.	Inleiding en samenvatting	2
1.1	Samenvatting	3
2.	Uitkomsten taalmeting 2025	4
2.1	Fries als moedertaal	4
2.2	Beheersing van de Friese taal	5
2.3	Taaloverdracht	10
2.4	Gebruik van het Fries in het dagelijks leven	13
2.5	Zichtbaarheid van het Fries	14
2.6	Stellingen over het in leven houden van de Friese taal	16
2.7	Houdingen tegenover het Fries	18
2.8	Vergelijkbaar onderzoek	20
3.	Friestalige kindercentra	21
3.1	Aantal Friestalige kindercentra	21
4.	Friestalige toponiemen	22
4.1	Gemeenten met officiële Friestalige toponiemen	22
4.2	Spreiding Friestalige plaatsnamen	23
5.	Zichtbaarheid Fries per gemeente	24

Hoofdstuk 1

Inleiding en samenvatting

De Friese taalatlas toont en beschrijft de resultaten van het periodieke taalonderzoek van de provincie. Het taalonderzoek is voor de vijfde keer uitgevoerd sinds 2007. Om een beeld te krijgen van de taalsituatie in de provincie en per gemeente zijn a-select huishoudens gevraagd een korte vragenlijst in te vullen. De vragenlijst kon zowel schriftelijk als digitaal worden ingevuld. De schriftelijke vragenlijst bevatte de basisvragen zoals die ook in de eerdere metingen zijn gebruikt. De online vragenlijst is in 2025 uitgebreid met enkele aanvullende vragen. Deze vragen hebben betrekking op de mate van het gebruik van het Fries in verschillende situaties, de zichtbaarheid van het Fries, het in leven houden van de taal en klankassociaties van het Fries. De online vragenlijst was openbaar en hiermee voor iedere inwoner van 18 jaar of ouder in te vullen.

Van de 21.000 aangeschreven huishoudens hebben 5.510 Friezen de enquête ingevuld, goed voor een respons van 26%. De openbare online vragenlijst is door 6.700 inwoners ingevuld. In totaal hebben hiermee 12.208 inwoners aan het onderzoek meegewerkt.

Om onderzoekstechnische redenen is besloten de antwoorden uit de openbare vragenlijst aangaande de beheersing van de Friese taal en de spreektaal tegen partner en kinderen buiten de analyse te houden. De verhouding in moedertaal tussen de groep respondenten uit de steekproef en de openbare online enquête verschilt niet veel van elkaar. Met andere woorden: zowel Friezen als niet Friezen hebben aan beide oproepen gehoor gegeven. Wel blijkt dat de groep respondenten uit het openbare deel met een niet Friese achtergrond (moedertaal) in verhouding de taal vaker gebruiken en beter beheersen dan de gebruikelijke groep met een niet Friese moedertaal uit de steekproef. Inwoners die wat meer met het onderwerp Friese taal hebben zijn wellicht wat eerder geneigd de mee te werken. Dit geeft een lichte vertekening in de uitkomsten, wat ten koste zou gaan van een zo zuiver mogelijke vergelijking met de eerdere metingen. Voor de extra vragen is de volledige respons meegenomen.

In de respons bleken jongeren iets onder- en ouderen wat oververtegenwoordigd te zijn. Door weging toe te passen op de uitkomsten van het taalonderzoek is deze voor de kenmerken leeftijd en gemeenten representatief gemaakt voor Fryslân. Fryslân exclusief de Waddeneilanden. Vanwege het geringe inwoneraantal en de specifieke eigen taalsituatie zijn de Waddengemeenten net als in de voorgaande onderzoeken niet meegenomen in de taalmeting. De Waddeneilanden kennen wel enkele streektaalen en zijn om die reden wel meegenomen in het provinciale [streektaalonderzoek](#) uit 2022.

Naast de uitkomsten van het taalonderzoek geeft de atlas enige informatie over Friestalige kindercentra en de spreiding van Friestalige toponiemen.

1.1 Samenvatting

- De meeste inwoners van Fryslân kunnen het Fries in meer of mindere mate verstaan. In 2025 geeft ruim 85% van de Friezen aan de taal goed tot heel goed te kunnen verstaan.
- Twee derde van de inwoners kan de taal goed tot heel goed spreken. Daarnaast geeft 9% aan de taal vrij aardig te kunnen spreken. Een kwart van de Friezen spreekt de taal met moeite of helemaal niet.
- Ruim de helft (58%) van de inwoners kan goed tot heel goed Fries lezen. Een kwart leest het Fries vrij aardig en 17% van de inwoners heeft hier moeite mee of kan helemaal geen Fries lezen. Het aandeel Friezen wat aangeeft het Fries goed tot heel goed te kunnen lezen is toegenomen van 46% in 2007 tot 58% in 2025.
- In 2007 gaf 9,6% van de inwoners aan goed Fries te kunnen schrijven. In 2025 is dit aantal gestegen naar 18,9%.
- Het aandeel inwoners wat het Fries goed kan verstaan en spreken is sinds 2007 nagenoeg constant gebleven.
- De taalvaardigheid van het Fries is in de gemeenten in Noordoost Fryslân het hoogst. In de Stellingwerven, Harlingen en Leeuwarden ligt het aandeel inwoners dat de Friese taal beheerst het laagst.
- Sinds de eerste meting in 2007 is het aandeel inwoners met Fries als voornaamste spreektaal tegen de partner is afgenomen. In 2007 bedroeg dit nog 46,9% en dit is in 2025 afgenomen tot 42,1%.
- Fries wordt het meest gesproken binnen de eigen familie. De taal wordt het minst gebruikt bij berichten op social media.
- Een kwart van de inwoners zegt het Fries vaak tot heel vaak tegen te komen in de openbare ruimte. De taal is het meest zichtbaar in regionale en lokale kranten.
- Inwoners zijn van mening dat zowel de inwoners zelf als de overheid een verantwoordelijkheid hebben om de Friese taal in leven te houden.
- In 2025 telt Fryslân 253 Friestalige dan wel tweetalige kindercentra. Ten opzichte van 2019 een stijging van 29.

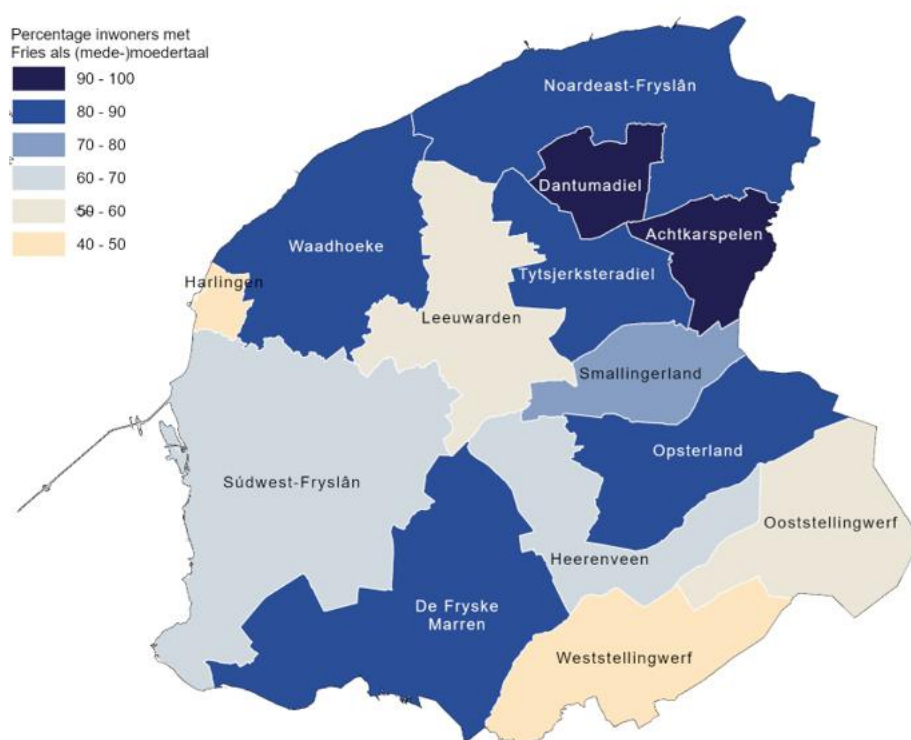
Hoofdstuk 2

Uitkomsten taalmeting 2025

Weergave van de uitkomsten van de provinciale taalmeting 2025. Door middel van een grootschalig onderzoek wordt o.a. gekeken naar moedertaal, beheersing van het Fries, gebruik van het Fries en zichtbaarheid van het Fries.

2.1 Fries als moedertaal

Respondenten is gevraagd aan te geven in welke taal hij of zij is opgevoed, oftewel de moedertaal van de respondent. In geval van een meertalige opvoeding konden meerdere antwoorden worden gegeven.

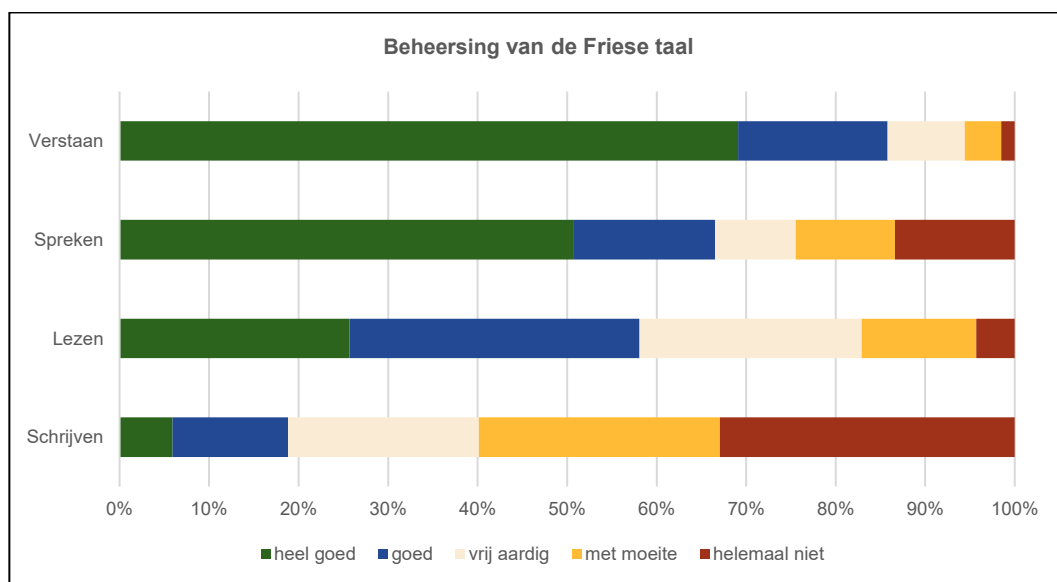
Figuur 1: Percentage Fries als (mede) moedertaal in 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Aan de hand van de opgegeven moedertaal of moedertalen is onderscheid gemaakt tussen inwoners met Fries als enige moedertaal, Fries als moedertaal naast een andere opvoedtaal en geen Fries als moedertaal. Naast Fries en Nederlands hebben respondenten aangegeven opgevoed te zijn in het Bildts (1,6%), Stellingwerfs (3%), een andere streektaal of Stadsfries (8,4%) of een buitenlandse taal (2,7%).

Van de respondenten geeft 37,8% aan enkel in het Fries- en 23% zowel in het Fries als in een andere taal opgevoed te zijn. De overige respondenten (39,2%) hebben geen Friestalige opvoeding gehad. In de noordoostelijke gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel geldt dat Fries voor ruim de helft van de inwoners de enige moedertaal is. In de gemeenten Leeuwarden, Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Harlingen heeft meer dan de helft van de inwoners geen Friestalige opvoeding gehad.

2.2 Beheersing van de Friese taal

Om te kunnen bepalen hoe is het gesteld met de Friese taalvaardigheid is inwoners gevraagd aan te geven in hoeverre ze de Friese taal beheersen op gebied van verstaan, spreken, lezen en schrijven. Het gaat hier om een vorm van 'self-report'. Met andere woorden: respondenten geven zelf aan hoe ze hun niveau inschatten. Het taalbeheersingsniveau is niet getoetst.

Figuur 2: Beheersing van de Friese taal 2025 (bron: Provincie Fryslân)

De meeste inwoners van Fryslân kunnen het Fries in meer of mindere mate verstaan. In 2025 geeft ruim 85% van de Friezen aan de taal goed tot heel goed te kunnen verstaan. Ook in de eerdere meetmomenten in 2007, 2011, 2015 en 2019 lag dit percentage rond de 85%. Slechts een kleine groep van 5,6% geeft aan de taal met moeite of helemaal niet te kunnen verstaan.

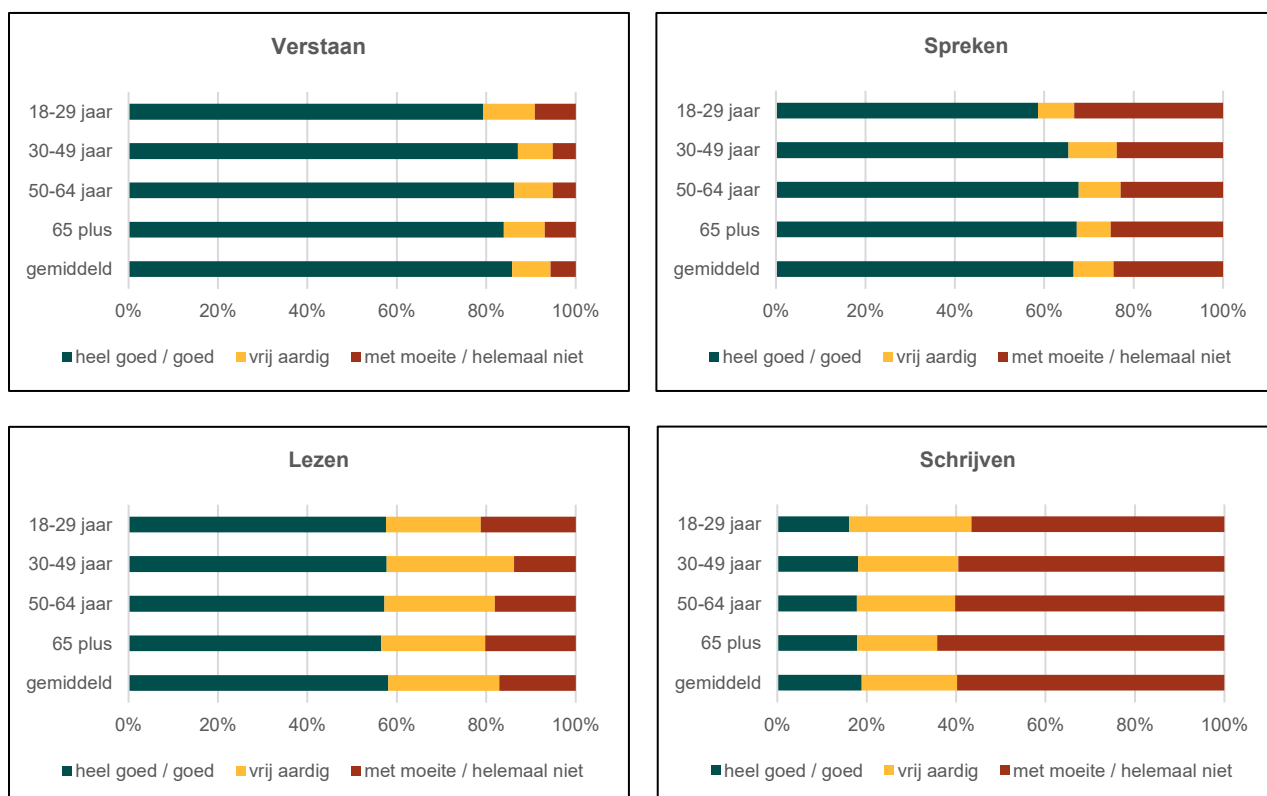
Twee derde van de inwoners kan de taal goed tot heel goed spreken. Daarnaast geeft 9% aan de taal vrij aardig te kunnen spreken. Een kwart van de Friezen spreekt de taal met moeite of helemaal niet. Net als bij verstaan geldt ook voor spreken dat het aandeel inwoners wat zegt het Fries te kunnen spreken op alle meetmomenten vrijwel gelijk is.

Ruim de helft (58%) van de inwoners kan goed tot heel goed Fries lezen. Een kwart leest het Fries vrij aardig en 17% van de inwoners heeft hier moeite mee of kan helemaal geen Fries lezen. Het aandeel Friezen wat aangeeft het Fries goed tot heel goed te kunnen lezen is toegenomen van 46% in 2007 tot 58% in 2025.

	2007	2011	2015	2019	2025
Verstaan	84,2	84,6	85,1	84,1	85,8
Spreken	63,7	64	66,6	64,1	66,6
Lezen	46,2	48,6	51,8	52,4	58,1
Schrijven	9,6	12,1	14,5	15,9	18,9

Tabel 1: Beheersing Friese taal op de meetmomenten van de taalmeting: percentage inwoners wat de taal (heel) goed beheerst (Provincie Fryslân).

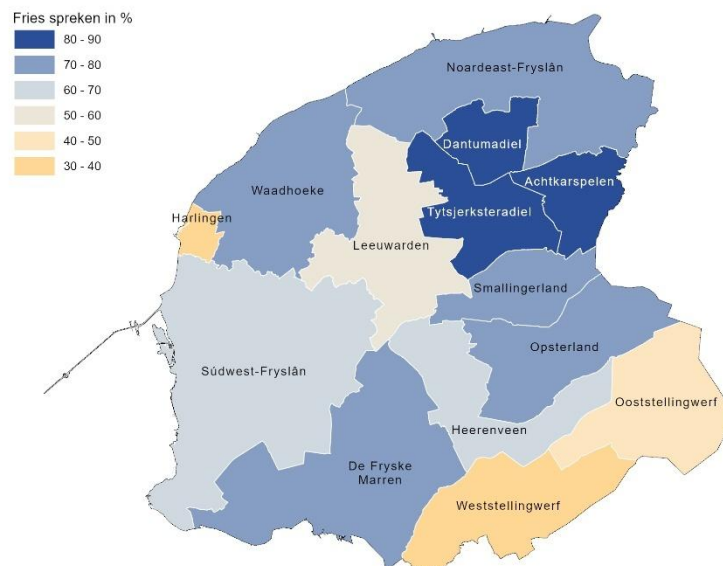
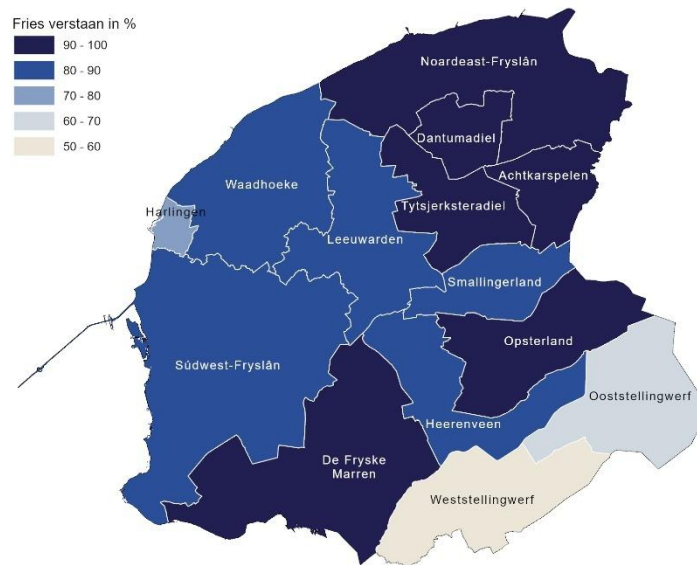
Net als bij het lezen is ook de beheersing van schrijfvaardigheid van het Fries gedurende de verschillende meetmomenten toegenomen. Gaf in 2007 nog 9,6% van de Friezen aan goed tot heel goed Fries te kunnen schrijven, in 2025 bedraagt dit aandeel 18,9%. In iedere meting is het aandeel inwoners wat Fries goed kan schrijven significant toegenomen. Fries is van oudsher een gesproken taal. Met de komst van de digitalisering en de sociale media krijgen mensen vaker Friese teksten te zien en wordt er sneller in het Fries gelezen en geschreven. Het gaat hierbij veelal om korte en informele teksten, maar dit is wel van invloed op de lees- en schrijfvaardigheid. Dit betreft een aanname die niet in het onderzoek is gemeten.

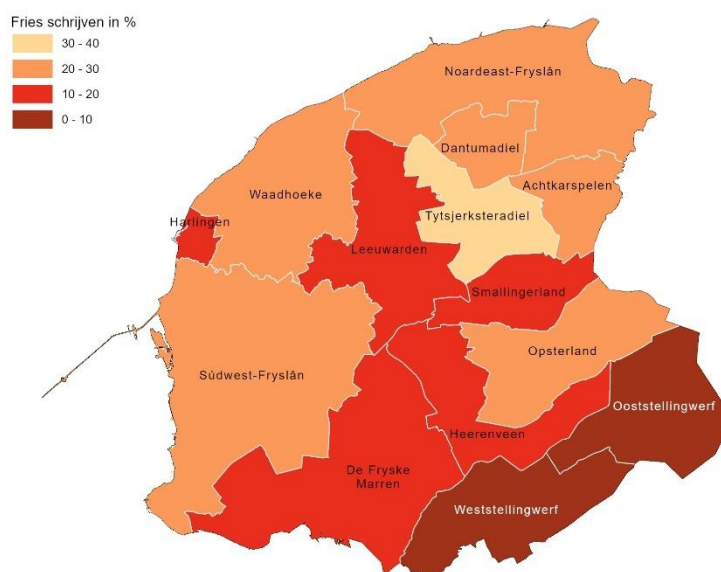
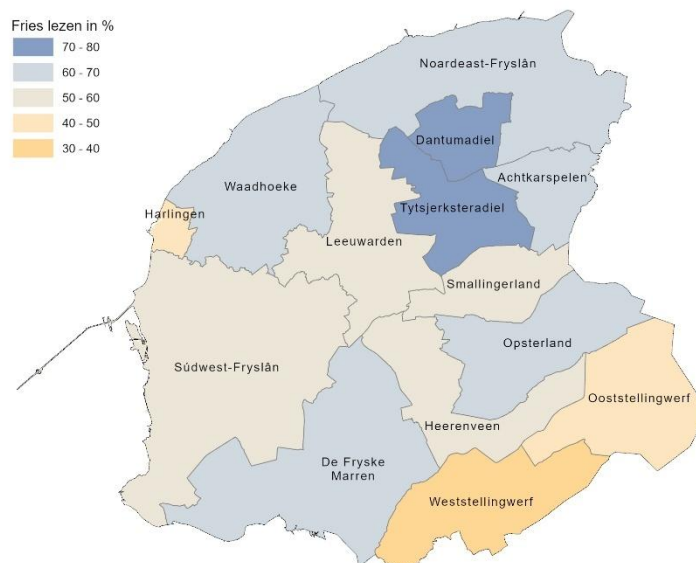

Figuur 3: Beheersing van de Friese taal naar leeftijd in 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Er zijn geen hele grote verschillen in de Friese taalvaardigheid naar leeftijdsgroepen. In alle leeftijdsgroepen geldt dat (ruim) acht op de tien inwoners het Fries goed kunnen verstaan en

tussen de 59- en 67% het Fries goed kan spreken. Net als in de eerdere metingen ligt het percentage inwoners wat het Fries goed kan verstaan en spreken bij de jongste leeftijdsgroep relatief wat lager. De leesvaardigheid van het Fries wordt in alle leeftijdsgroepen door 57% van de inwoners als goed beoordeeld. Voor wat betreft de schrijfvaardigheid geldt dat in alle leeftijdsgroepen ongeveer 60% niet of nauwelijks Fries kan schrijven. Ten opzichte van de meting in 2019 is er bij de leeftijdsgroep 18-29 jaar een significante toename van het aandeel respondenten dat aangeeft Fries goed te kunnen lezen. Hier lijkt een verband te zijn met het gebruik van sociale media. Verder zijn er geen verschillen waarneembaar in het beheersniveau naar leeftijd ten opzichte van de voorgaande taalmeting.

Figuur 4: Beheersing van de Friese taal naar gemeente in 2025. Percentage inwoners (bron: Provincie Fryslân)

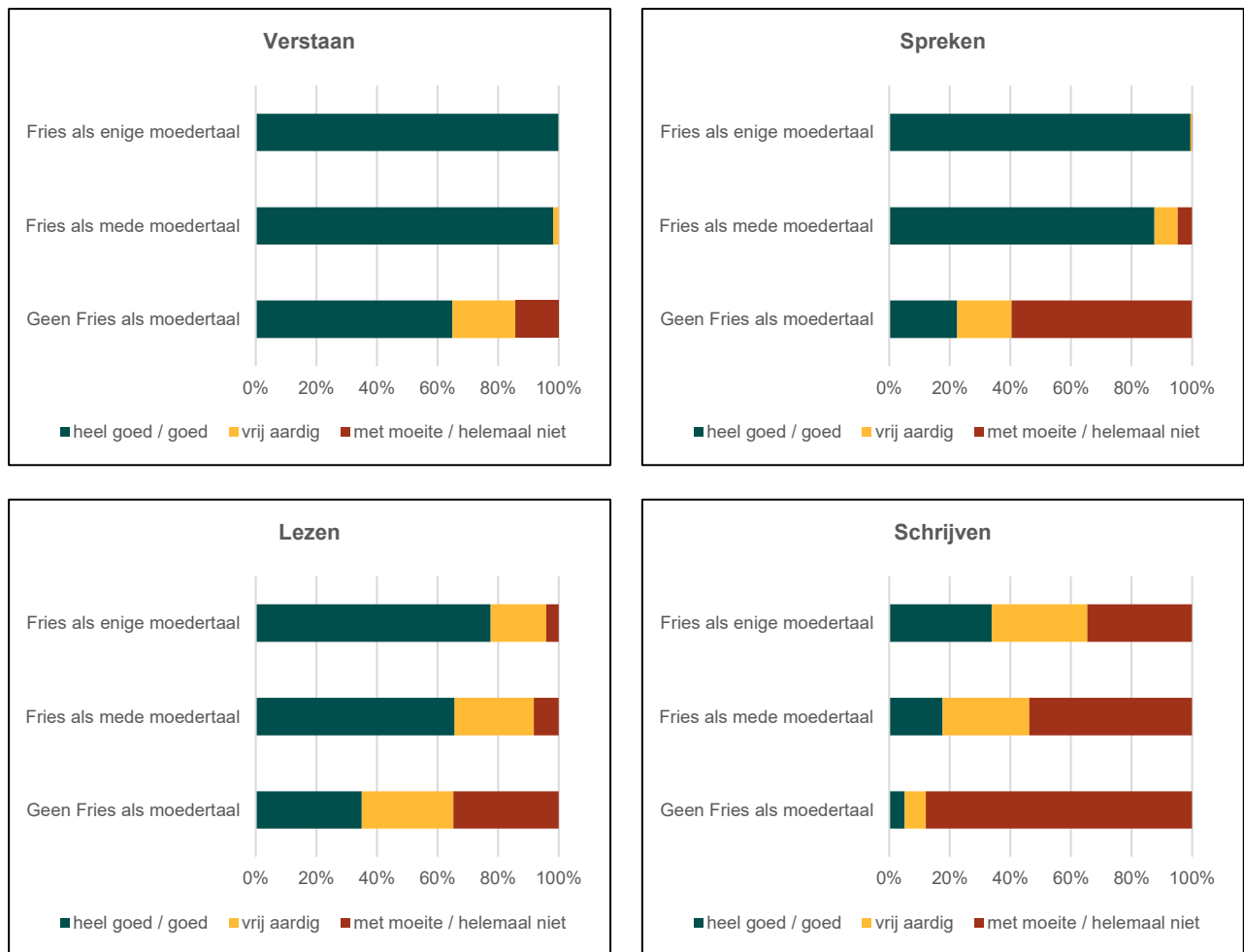
Bovenstaande kaartjes geven per gemeente het percentage inwoners weer dat naar eigen zeggen de Friese taal goed of heel goed beheerst op de aspecten verstaan, spreken, lezen en schrijven.

Gelet op het aandeel inwoners wat aangeeft het Fries goed of heel goed te kunnen verstaan, spreken, lezen en schrijven zijn de gemeentelijke verschillen in taalvaardigheid groot. In de gemeenten Dantumadiel, Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen ligt het percentage inwoners dat de Friese taal beheerst het hoogst. Over het algemeen kun je zeggen dat de taalvaardigheid

van het Fries in de regio Noordoost Fryslân het hoogst is. In de Stellingwerven, Harlingen en Leeuwarden ligt het aandeel inwoners dat de Friese taal beheerst het laagst.

Net als bij de totale Friese uitkomst is ook binnen de gemeenten het aandeel inwoners wat Fries goed kan verstaan en spreken vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van de voorgaande taalmeting in 2019. Er zijn weliswaar enkele significante verschillen waarneembaar, maar in percentage zijn deze klein.

In dit onderzoek wordt gekeken naar Friezen met Fries als enige moedertaal, Friezen met Fries als mede moedertaal en Friezen zonder Fries als moedertaal.

Figuur 5: Beheersing van de Friese taal naar moedertaal in 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Van de inwoners met Fries als enige moedertaal kan ruim 99% de taal goed verstaan en spreken. Ruim driekwart van de inwoners met Fries als enige moedertaal kan goed Fries lezen en een derde kan goed Fries schrijven. Een derde van de inwoners met Fries als enige moedertaal kan het Fries slechts met moeite of helemaal niet schrijven.

Van de inwoners met Fries als mede moedertaal geeft 98% aan de taal goed te verstaan en 88% goed te kunnen spreken. Inwoners met Fries als mede moedertaal geven met een aandeel

van 65% voor lezen en 18% voor schrijven iets minder vaak dan inwoners met Fries als enige moedertaal aan de taal goed te beheersen.

Van de Friezen zonder Fries als moedertaal kan 65% de taal goed verstaan. Een kleine groep van 14% verstaat de taal met moeite of helemaal niet. Ruim een op de vijf inwoners zonder Fries als moedertaal zegt de taal goed te kunnen spreken, een kwart met moeite en 34% spreekt de taal helemaal niet. Van de inwoners zonder Fries als moedertaal geeft 11% aan de taal helemaal niet te kunnen lezen en 35% de taal goed te kunnen lezen. Een kleine groep van 12% van de Friezen zonder Fries als moedertaal geeft aan de taal vrij aardig tot goed te kunnen schrijven, 24% met moeite en 64% helemaal niet.

2.3 Taaloverdracht

Voor de mate van taaloverdracht wordt gekeken naar de taal waarin (meestal) tegen de partner wordt gesproken, de taal waarin (meestal) tegen kinderen wordt gesproken en de taal die kinderen (meestal) onderling en tegen ouders spreken.

Spreektaal tegen partner

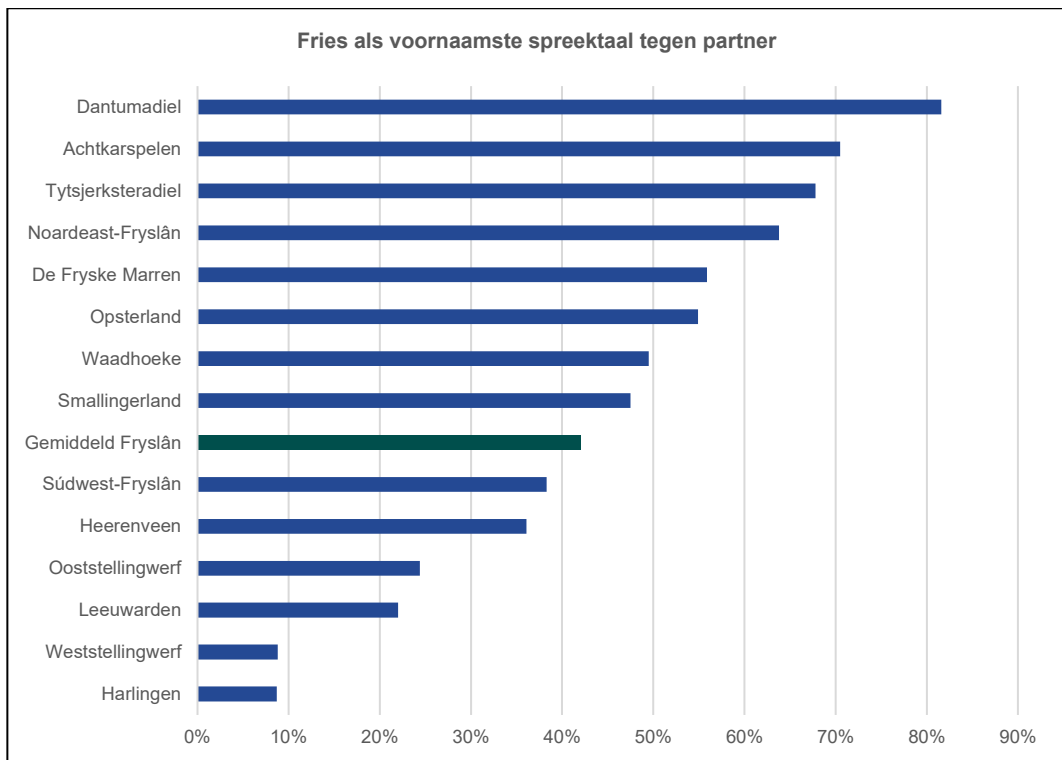
Gevraagd is welke taal meestal tegen de partner wordt gesproken. Van de inwoners spreekt 42,1% meestal Fries tegen zijn of haar partner. Een iets groter deel van 51,4% spreekt meestal Nederlands tegen zijn of haar de partner. In vergelijking met de meting van 2019 is het percentage inwoners dat (meestal) Fries tegen zijn of haar partner spreekt iets afgenomen van 43,1% naar 42,1%. Voor 5% van de inwoners is een streektaal/Stadsfries de voornaamste spreektaal tegen de partner en voor 1,7% is een buitenlandse taal de voornaamste voertaal.

	2007	2011	2015	2019	2025
Nederlands	44,4	46,6	47,1	49,2	51,4
Fries	46,9	45,4	45,6	43,1	42,1
Streektaal/Stadsfries	7,9	7,1	6,2	6,1	4,8
Buitenlandse taal	0,8	1	1,1	1,6	1,7

Tabel 2: spreektaal tegen partner (bron: Provincie Fryslân)

In tabel 2 is te zien dat door de jaren heen het aandeel inwoners met Fries als voornaamste spreektaal tegen de partner is afgenomen. In 2007 bedroeg dit nog 46,9% en dit is in 2025 afgenomen tot 42,1%. Ook het gebruik van een streektaal of Stadsfries als voornaamste spreektaal neemt gestaag af. Hier staat een toename van Nederlands als voornaamste spreektaal tegenover. Het gebruik van een buitenlandse taal als voornaamste spreektaal tegen de partner is eveneens toegenomen.

Het gebruik van Fries als voornaamste spreektaal tegen de partner verschilt per leeftijd. Bij respondenten in de leeftijdsgroep tot 50 jaar bedraagt dit percentage 38%. Tussen 50 en 64 jaar ligt dit percentage op 44% en bij 65-plussers op 48%. Het gegeven dat de oudere generatie relatief vaker een partner uit de directe omgeving kreeg en jongeren relatief vaker van buiten de eigen regio speelt hierin een rol.

Figuur 6: Fries als voornaamste spreektaal tegen partner in 2025 (bron: Provincie Fryslân)

De mate waarin Fries als voornaamste spreektaal tegen de partner wordt gebruikt verschilt sterk per gemeente. In de gemeente Dantumadiel is Fries met 82% de gemeente waar het vaakst Fries tegen de partner wordt gesproken, gevolgd door de andere gemeenten in Noordoost Fryslân. In Oost- en Weststellingwerf, Leeuwarden en Harlingen wordt Fries het minst tegen de partner gesproken.

	Voornaamste Spreektaal tegen partner		
	Nederlands	Fries	Anders
(mede) Moedertaal partners			
Beide Nederlands	96,1	0,1	3,8
Beide Fries	7,9	90,6	1,5
Respondent Fries en partner niet Fries	70,9	20,6	8,6
Respondent niet Fries en partner Fries	77,1	18,1	4,8

Tabel 3: spreektaal tegen partner in relatie tot moedertaal partner 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Tabel 3 laat de voornaamste spreektaal tegen de partner zien in relatie tot de moedertaal van de partner. In het geval beide Fries als (mede) moedertaal hebben dan is bij 90,6% van de inwoners Fries de voornaamste spreektaal. Wanneer de respondent Fries als (mede) moedertaal heeft, maar de partner niet dan is bij 20,6% Fries de voornaamste spreektaal tegen de partner. Van de respondenten die geen Fries als (mede) moedertaal hebben, maar wel een partner met Fries als moedertaal zegt 18,1% voornamelijk Fries tegen de partner te spreken.

Spreektaal tegen kinderen en kinderen onderling

In de voertaal tegen kinderen wordt even vaak Nederlands (48%) als Fries (48%) als voornaamste spreektaal gebruikt. Een kleine groep van 2,9% van de kinderen wordt meestal in een streektaal/Stadsfries aangesproken en 0,9% in een buitenlandse taal. Ook in de eerdere metingen lag de verhouding tussen Fries en Nederlands dicht bij elkaar. Het aandeel Fries als voornaamste voertaal tegen kinderen ligt sinds 2007 constant rond 48%.

(mede) Moedertaal partners	Spreektaal tegen kinderen		
	Nederlands	Fries	Anders
Beide Nederlands	96,9	1,2	2,0
Beide Fries	9,2	90,4	0,4
Respondent Fries en partner niet Fries	49,6	46,6	3,8
Respondent niet Fries en partner Fries	77,7	18,3	4,0

Tabel 4: spreektaal tegen kinderen in relatie tot moedertaal ouders 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Tabel 4 laat de voornaamste spreektaal tegen kinderen in relatie tot de moedertaal van de ouders zien. Wanneer beide ouders/opvoeders Fries als (mede) moedertaal hebben dan is bij 90,4% Fries de voornaamste spreektaal tegen het kind/de kinderen. Wanneer de respondent Fries als (mede) moedertaal heeft, maar de partner niet dan is bij 49,6% van de respondenten Nederlands de voornaamste spreektaal tegen het kind/de kinderen en 46,6% spreekt zijn kind/kinderen meestal in het Fries aan. In geval de respondent geen Fries als (mede) moedertaal heeft genoten, maar de partner wel dan spreekt 18,3% meestal Fries tegen het kind/de kinderen.

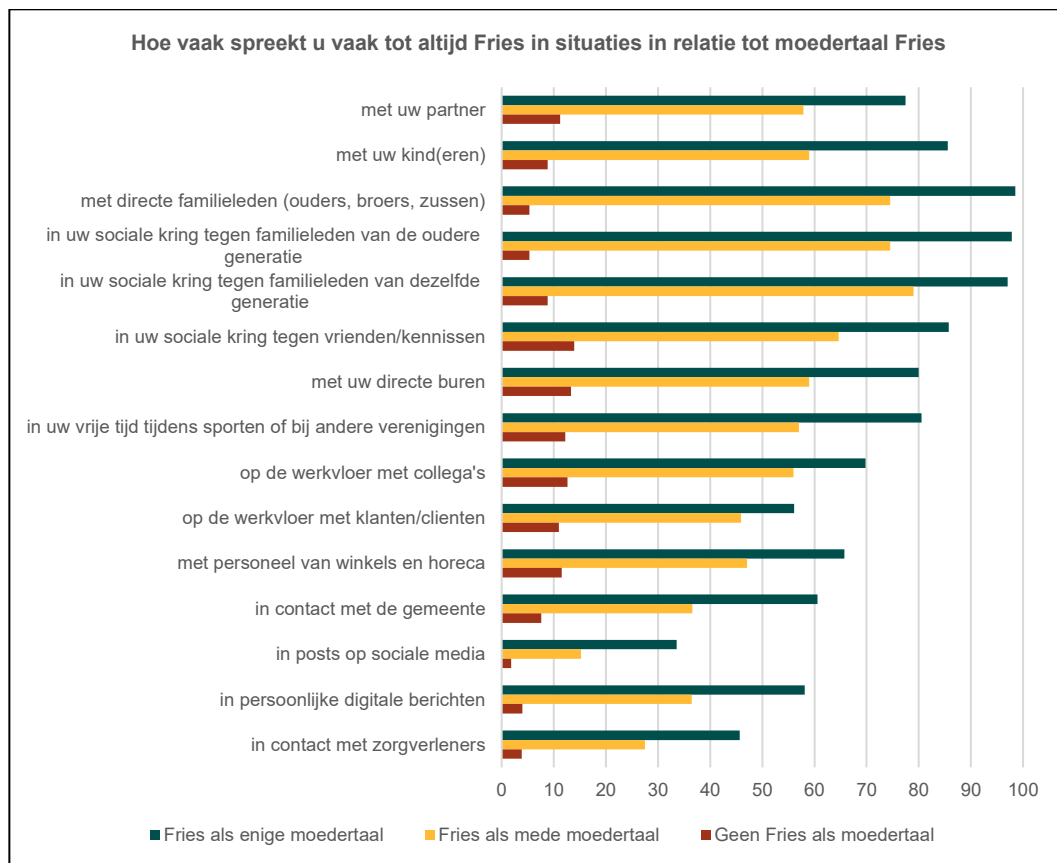
Welke taal spreekt uw kind/spreken uw kinderen meestal:				
	Nederlands	Fries	Streektaal	Anders
Tegen u	53,4	43,7	1,9	1,1
Onderling	62,1	35,5	1,6	0,8
Met vriendjes en vriendinnetjes	60,8	36	1,7	1,5

Tabel 5: spreektaal kinderen tegen ouders, onderling en tegen vriendjes/vriendinnetjes 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Ouders/opvoeders is gevraagd welke taal kinderen meestal onderling, tegen vriendjes en vriendinnetjes en tegen de ouders spreken. Van de inwoners met kinderen geeft 44% aan dat Fries meestal de voertaal is tegen de ouders. Bij 36% van de inwoners is Fries bij kinderen onderling en met vriendjes/vriendinnetjes meestal de voertaal. Wat opvalt is dat het percentage ouders wat Fries als voornaamste spreektaal tegen het kind/de kinderen gebruikt met 48% wat hoger ligt dan het aandeel van 44% van de kinderen die Fries als voornaamste taal gebruiken tegen de ouders.

2.4 Gebruik van het Fries in het dagelijks leven

In welke mate wordt er in het dagelijks leven Fries gesproken en in hoeverre verschilt dit naar gelang Fries de (mede) moedertaal is? In de taalmeting is gevraagd de mate van gebruik van Fries aan te geven in verschillende situaties. In figuur 7 is weergegeven in welke mate er Fries gesproken wordt in het gezin, tegen familie, in sociale kring, op het werk, social media en op verschillende locaties.

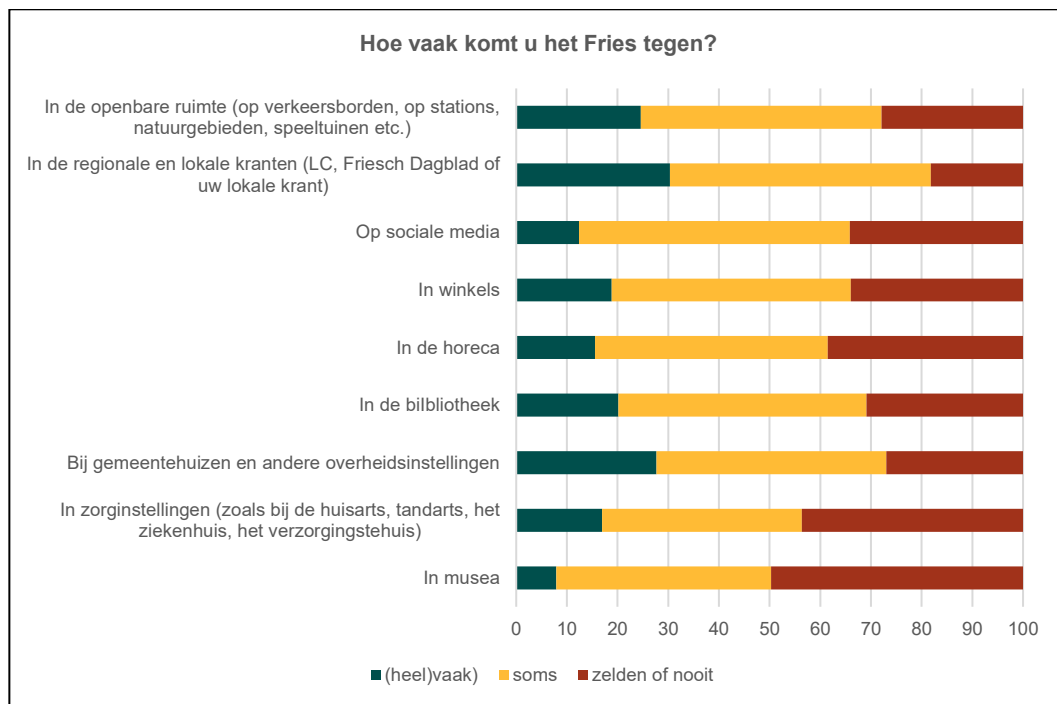

Figuur 7: Mate van gebruik Fries in verschillende situaties in 2025 naar moedertaal (bron: Provincie Fryslân)

Friezen met Fries als enige moedertaal gebruiken de taal vaker dan Friezen met Fries als mede moedertaal. Gemiddeld ligt het gebruik van Fries bij respondenten met Fries als mede moedertaal 20 procentpunt lager. Van de groep respondenten zonder Fries als moedertaal wordt door ongeveer een op de tien vaak tot altijd Fries gesproken. Fries wordt het vaakst gesproken binnen de eigen familie. Tegen familieleden wordt wat vaker Fries gesproken dan tegen de eigen partner en kinderen. In sociale kring met burens, vrienden en bij verenigingen wordt door rond de 80% van de respondenten met Fries als enige moedertaal vaak tot altijd Fries gesproken. Bij respondenten met Fries als mede moedertaal ligt dit percentage rond 60%. Op de werkvloer zegt 70% van de inwoners met Fries als enige moedertaal vaak Fries met collega's- en 56% vaak Fries met klanten/cliënten te spreken. De meerderheid van inwoners met Fries als enige moedertaal zegt Fries ook vaak te gebruiken in winkels, horeca, in contact met de gemeente en in persoonlijke digitale berichten (Whatsapp, SMS enz.). In contact met zorgverleners ligt dit percentage op 45%. Van de voorgelegde situaties wordt het Fries het minst gebruikt op sociale media. Een derde van de inwoners met Fries als enige moedertaal zegt vaak tot altijd Fries op sociale media te gebruiken. Van de respondenten met Fries als mede moedertaal ligt dit percentage op 15%.

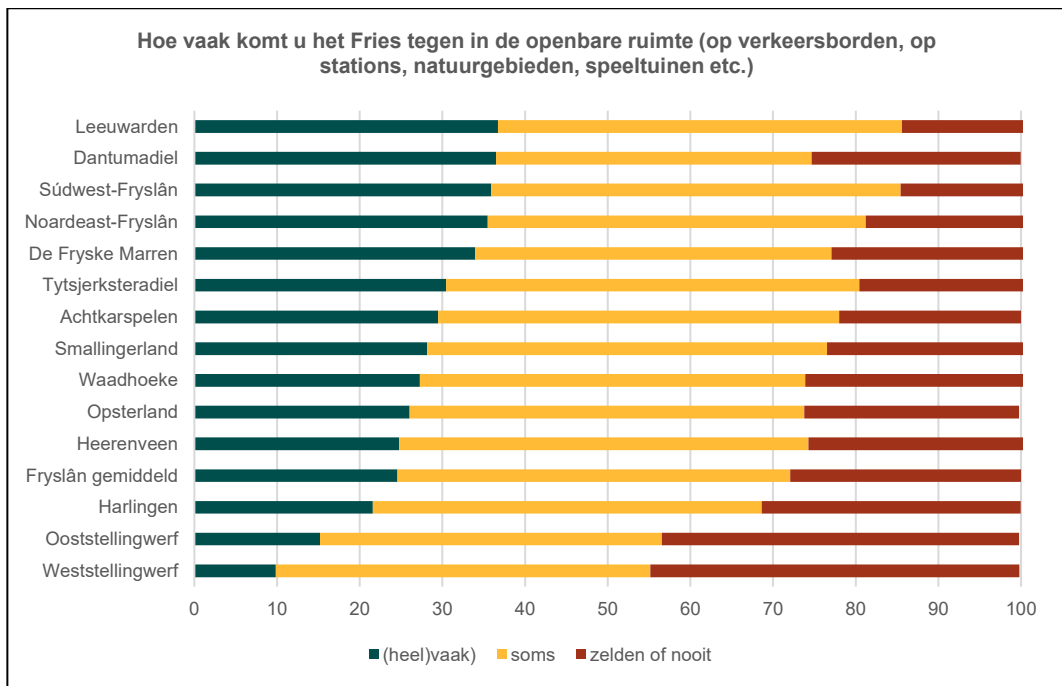
2.5 Zichtbaarheid van het Fries

Hoe zichtbaar is de Friese taal? Gevraagd is aan te geven in welke mate de respondent het Fries tegenkomt in verschillende situaties. Aangezien niet alle situaties voor iedereen van toepassing zijn bestond de mogelijkheid 'niet van toepassing' aan te geven. Deze groep is in de analyse buiten beschouwing gelaten.

Figuur 8: Zichtbaarheid van het Fries in verschillende situaties 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Een kwart van de inwoners zegt het Fries vaak tot heel vaak tegen te komen in de openbare ruimte. Ook geeft ruim een kwart aan het Fries zelden of nooit tegen te komen in de openbare ruimte. Bijna de helft van de inwoners geeft aan het Fries soms tegen te komen. Van de negen voorgelegde situaties wordt het Fries het meest gezien in regionale en lokale kranten. Van de inwoners komt 30% het Fries vaak in regionale en lokale kranten tegen en daarnaast zegt de helft van de respondenten het Fries 'soms' te zien in kranten. Bij gemeentehuizen en andere overheidsinstellingen is het Fries volgens 28% van de inwoners vaak zichtbaar. In bibliotheken is het Fries volgens 20% vaak zichtbaar. Winkels, horeca en zorginstellingen hebben een zichtbaarheidspercentage onder de 20%. Op sociale media wordt het Fries slechts door 12% van de inwoners vaak gezien. In musea is het Fries het minst vaak zichtbaar. De zichtbaarheid van het Fries verschilt sterk per gemeente. In figuur 9 is de zichtbaarheid in de openbare ruimte per gemeente weergegeven. Grafieken met de zichtbaarheid van de andere locaties per gemeente staan in de bijlage.

Figuur 9: Zichtbaarheid van het Fries in de openbare ruimte per gemeente in 2025 (bron: Provincie Fryslân)

In de gemeenten Leeuwarden, Dantumadiel, Súdwest-Fryslân, Noardeast-Fryslân en de Fryske Marren is het Fries volgens ruim een derde van de respondenten vaak tot heel vaak zichtbaar in de openbare ruimte. In de gemeenten Harlingen, Ooststellingwerf en Weststellingwerf is het Fries het minst vaak zichtbaar.

Gelet op de mate waarin respondenten aangeven het Fries vaak tegen te komen in de negen verschillende situaties levert dit de in tabel 6 weergegeven volgorde van gemeentelijke zichtbaarheid op.

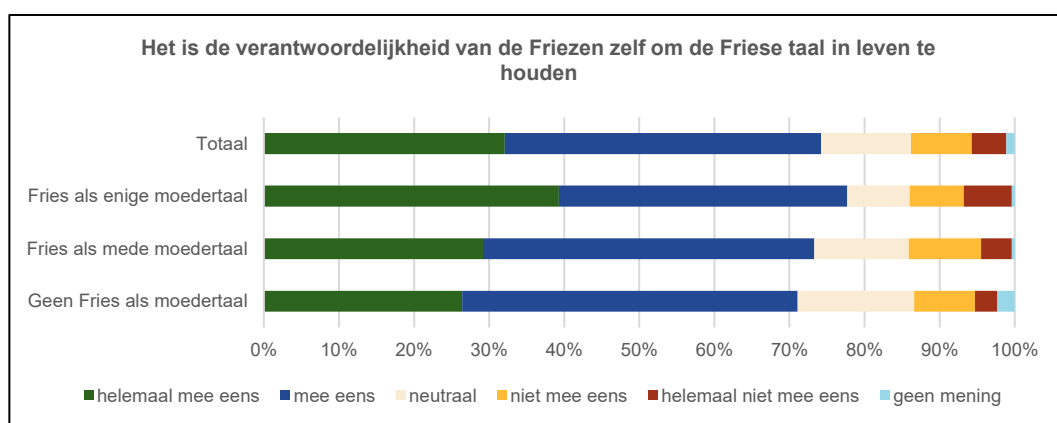
Rangorde zichtbaarheid	Gemeente
1	Dantumadiel
2	Achtkarspelen
3	Tytsjerksteradiel
4	Noardeast-Fryslân
5	De Fryske Marren
6	Opsterland
7	Súdwest-Fryslân
8	Smallingerland
9	Waadhoeke
10	Leeuwarden
11	Heerenveen
12	Harlingen
13	Ooststellingwerf
14	Weststellingwerf

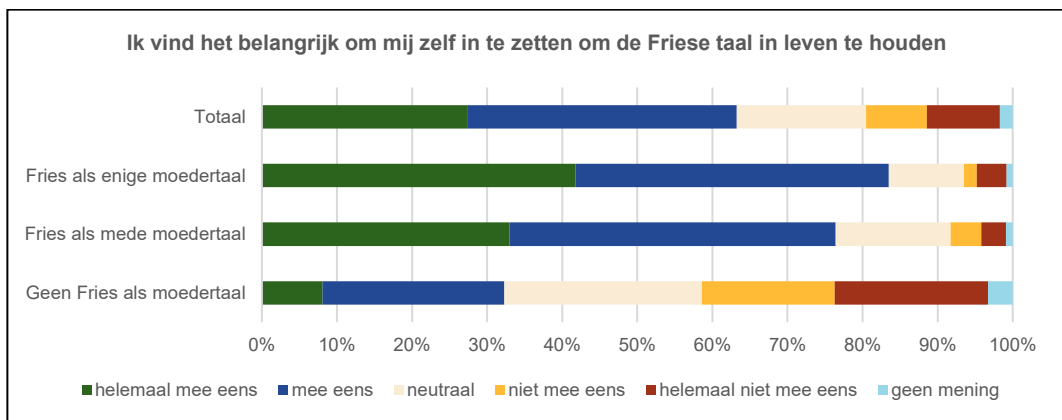
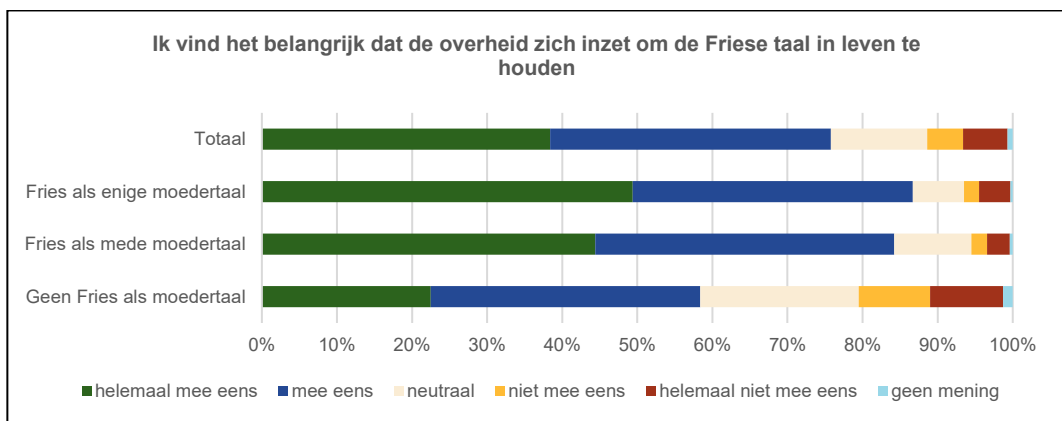
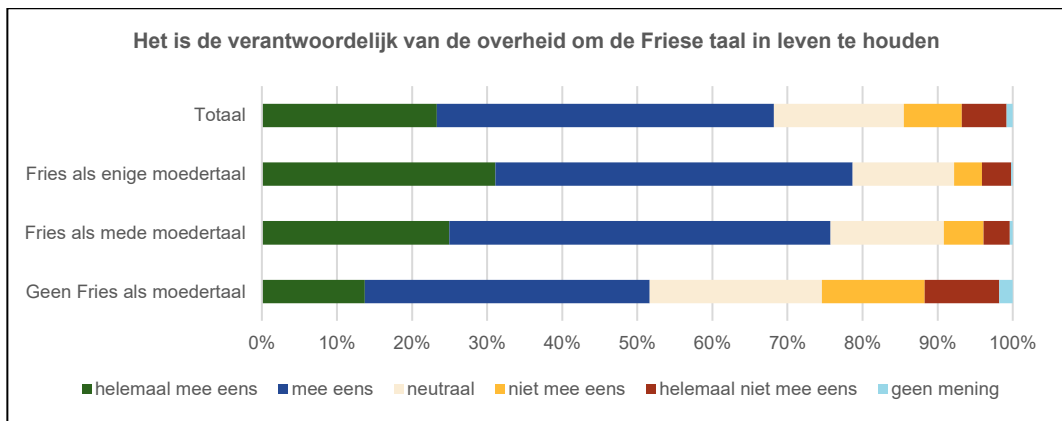
Tabel 6: rangorde gemeenten zichtbaarheid Friese taal 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Het Fries is het meest zichtbaar in de gemeente Dantumadiel en het minst in Weststellingwerf.

2.6 Stellingen over het in leven houden van de Friese taal

In de vragenlijst zijn een viertal stellingen voorgelegd over het in leven houden van de Friese taal. Respondenten is gevraagd aan te geven in hoeverre ze het eens of oneens zijn met de stellingen.

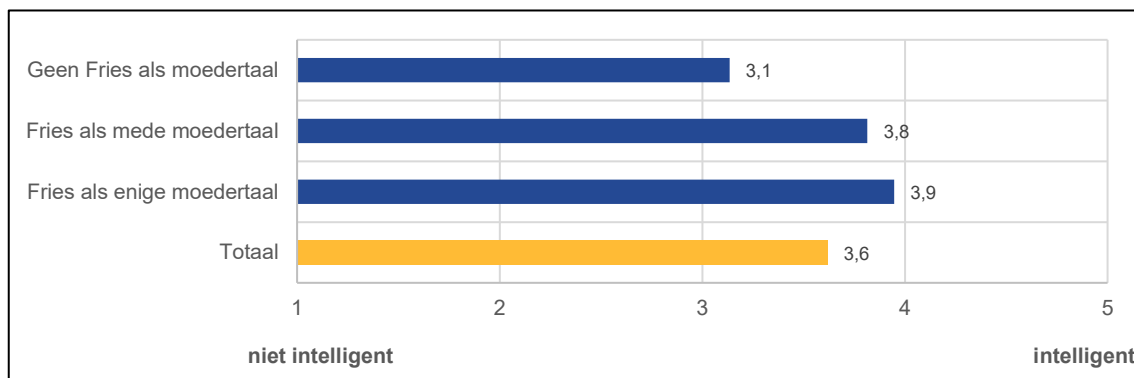
Figuur 10: Stellingen over in stand houden van de Friese taal (bron: Provincie Fryslân)

Inwoners zijn van mening dat zowel de inwoners zelf als de overheid een verantwoordelijkheid hebben om de Friese taal in leven te houden. Driekwart van de respondenten vindt dit een (mede) verantwoordelijkheid van de Friezen zelf. Een iets kleinere groep van 67% is van mening dat het in leven houden van de taal een (mede) taak van de overheid is. Respondenten met Fries als (mede) moedertaal zijn vaker van mening dat dit een overheidstaak is dan respondenten zonder Fries als moedertaal. Desondanks is nog ruim de helft van de respondenten zonder Fries als moedertaal van mening dat de overheid een verantwoordelijkheid heeft en zich inzet voor het behoud van de Friese taal. Op de stelling of het belangrijk is om jezelf ook in te zetten om de Friese taal in leven te houden geeft 62% aan het hiermee eens te zijn. Niet verrassend zijn Friezen met Fries als moedertaal het hier vaker

mee eens dan Friezen zonder Fries als moedertaal, al is nog ruim 30% van de respondenten zonder Fries als moedertaal het eens met de stelling.

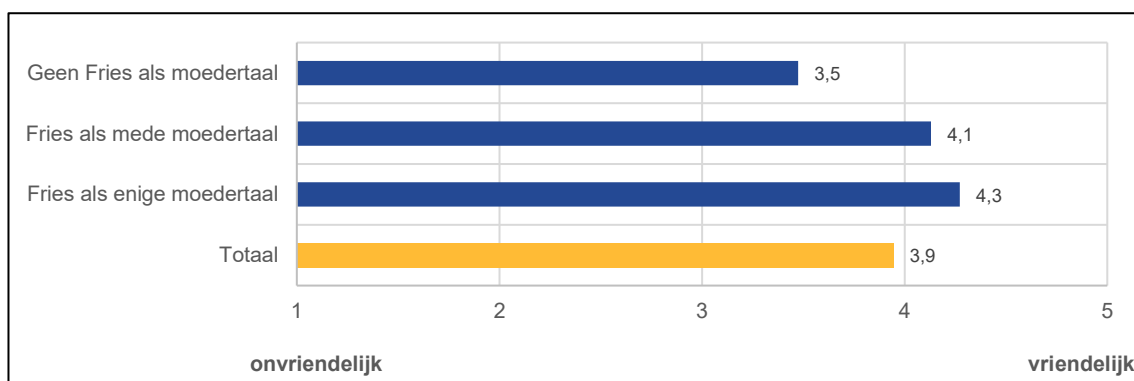
2.7 Houdingen tegenover het Fries

In deze taalAtlas zijn ook de houdingen tegenover het Fries gemeten. Houdingen kunnen uitgelegd worden als een soort subjectieve evaluatie van en associaties met een taal(variant). Houdingen zijn van belang omdat ze een reflectie geven van de positie van het Fries in de maatschappij. Hoe klinkt de Friese taal? Klinkt het Fries intelligent, vriendelijk, vertrouwd, modern, formeel of juist het tegenovergestelde? Op een vijfpuntschaal is gevraagd aan te geven hoe de taal klinkt op een zestal associaties. Een ranking van 3 geeft aan dat de respondent geen uitgesproken associatie heeft. Er wordt onderscheid gemaakt in de houdingen tussen inwoners met en zonder Fries als (mede) moedertaal. Voor alle zes de vragen geldt dat inwoners met Fries als moedertaal een positievere associatie hebben dan inwoners zonder Fries als moedertaal. Friezen met enkel Fries als moedertaal hebben een iets positievere houding dan inwoners met Fries als mede moedertaal.

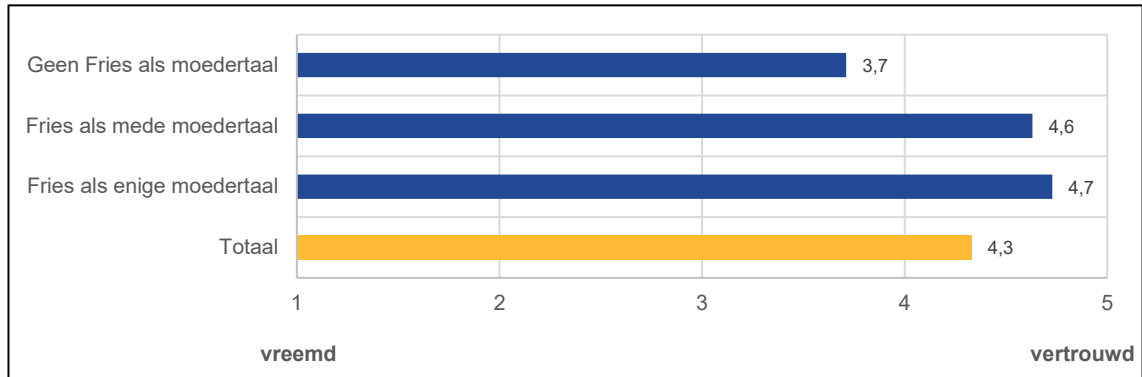
Figuur 11: Associatie klank Fries niet intelligent versus intelligent (bron: Provincie Fryslân)

Gemiddeld genomen wordt het Fries als redelijk intelligent beoordeeld. Een derde van de respondenten heeft hier geen duidelijke associatie bij door de associatie op 3 te schalen. Ruim de helft van de respondenten geeft met een schaal van 4 of 5 aan de taal meer intelligent dan niet intelligent te vinden klinken. Een kleine groep van 13,5% vindt het Fries eerder niet intelligent dan intelligent klinken.

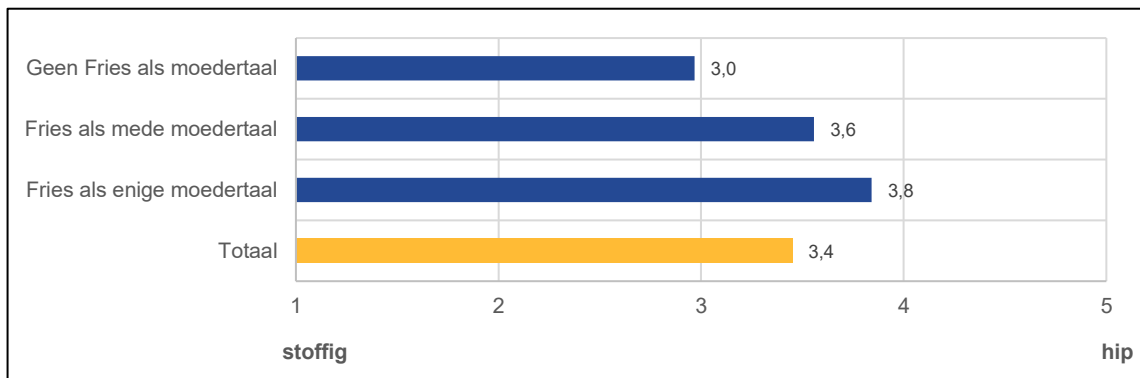
Figuur 12: Associatie klank Fries onvriendelijk versus vriendelijk (bron: Provincie Fryslân)

In totaal geeft 68% van de respondenten aan het Fries als vriendelijk te beoordelen. Een op de vijf respondenten geeft aan de taal noch vriendelijk, noch onvriendelijk te vinden klinken. Een op de tien vindt het Fries onvriendelijk klinken. Inwoners met Fries als (mede) moedertaal vinden het Fries vriendelijker klinken dan inwoners zonder Fries als moedertaal.

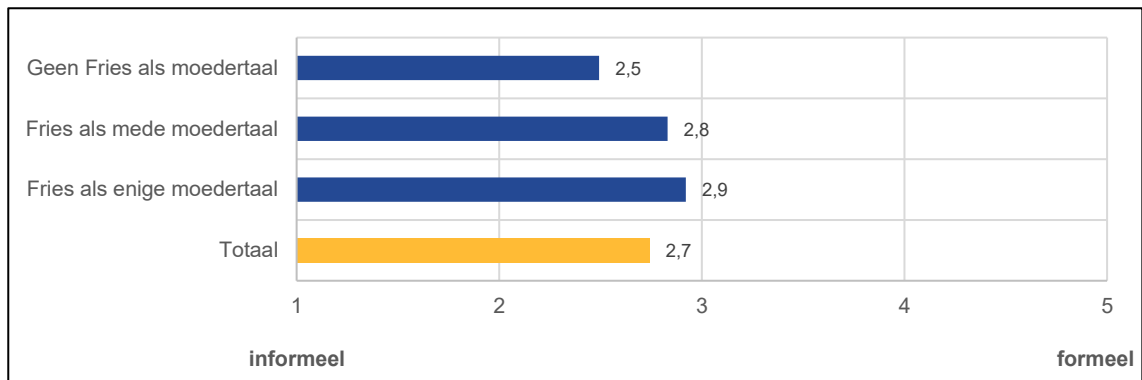
Figuur 13: Associatie klank Fries vreemd versus vertrouwd (bron: Provincie Fryslân)

Acht op de tien respondenten vindt het Fries vertrouwd. Een klein deel geeft aan de taal eerder vreemd dan vertrouwd te vinden. Ruim 9 van de 10 Friezen met Fries als (mede) moedertaal vindt de taal vertrouwd. Van de Friezen zonder Fries als moedertaal vindt 60% de taal vertrouwd klinken en voor 16% klinkt de taal vreemd.

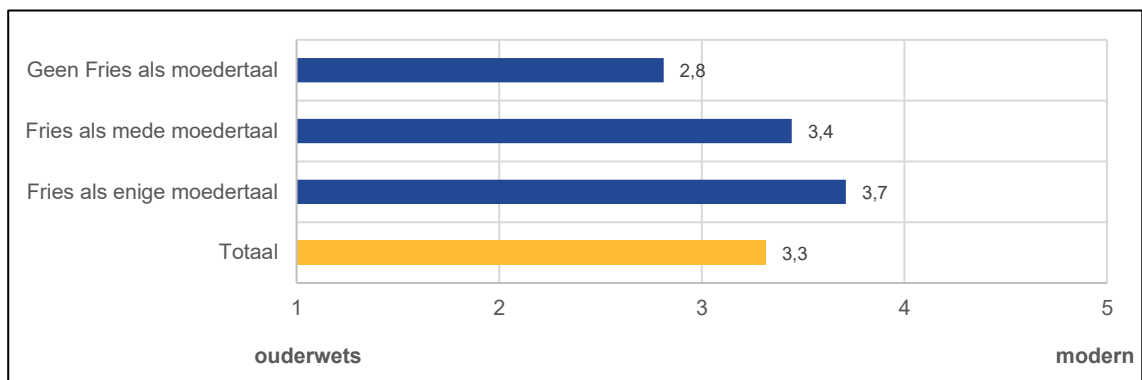
Figuur 14: Associatie klank Fries stoffig versus hip (bron: Provincie Fryslân)

In totaal is een grote groep van 40% niet heel uitgesproken door de taal noch stoffig noch hip te vinden. Volgens 45% van de respondenten klinkt de taal eerder hip dan stoffig en 15% vindt de taal juist eerder stoffig dan hip. Van de inwoners zonder Fries als moedertaal vindt ruim een kwart de taal eerder stoffig als hip. Van de Friezen met Fries als (mede) moedertaal vindt een kleine 10% de taal eerder stoffig dan hip.

Figuur 15: Associatie klank Fries informeel versus formeel (bron: Provincie Fryslân)

Ruim 40% van de respondenten heeft de associatie met het Fries dat het informeel is. Bijna een kwart van de respondenten zegt de taal meer formeel dan informeel te vinden en 35% is hier minder uitgesproken over.

Figuur 16: Associatie klank Fries ouderwets versus modern (bron: Provincie Fryslân)

Van de zes voorgedragen associaties zijn respondenten het minst uitgesproken op de vraag in hoeverre het Fries ouderwets of juist modern klinkt. Bijna de helft van de respondenten is van mening dat het Fries noch specifiek ouderwets dan wel modern klinkt. Van de overige respondenten is 38% van mening dat het Fries eerder modern dan ouderwets klinkt. Een kleinere groep van 16% vindt de taal meer ouderwets. Inwoners zonder Fries als (mede) moedertaal vinden het Fries vaker ouderwets dan modern.

2.8 Vergelijkbaar onderzoek

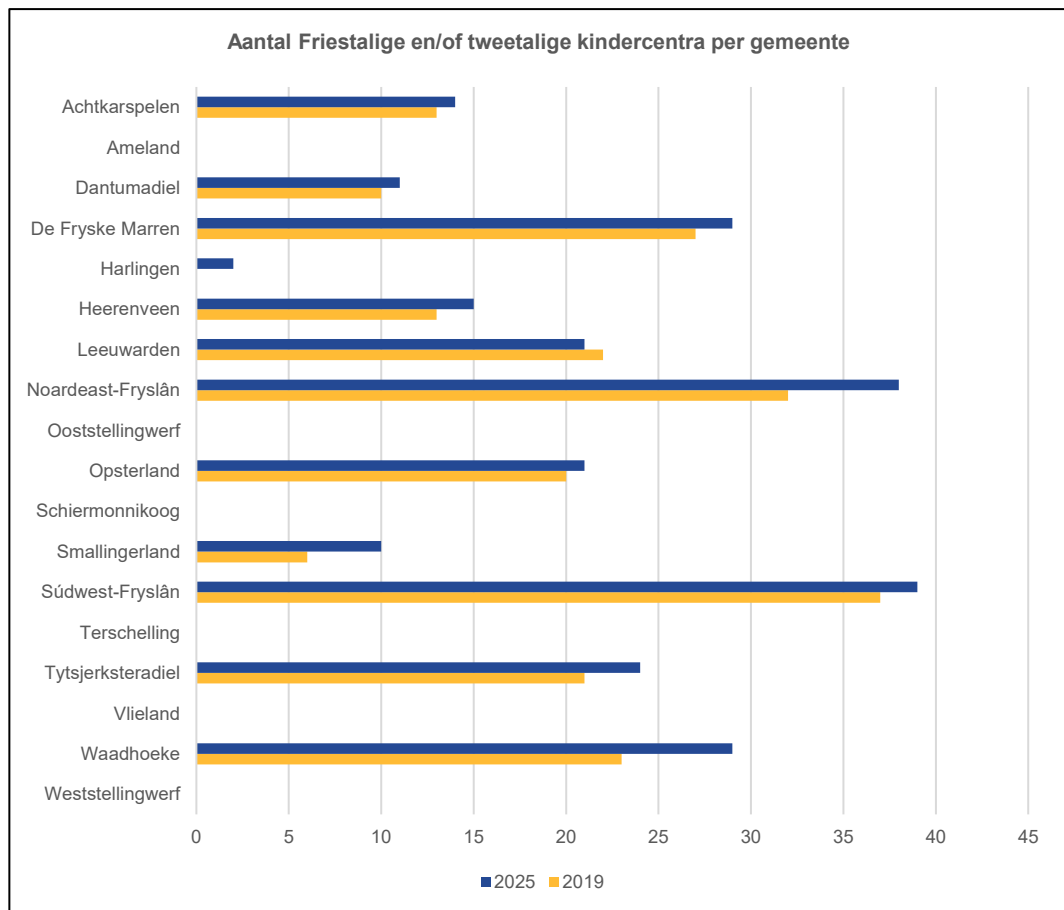
In 2023 heeft het Planbureau Fryslân haar inwonerspanel een vergelijkbare vragenlijst naar de beheersing en gebruik van de Friese taal voorgelegd. Recent heeft de Fryske Akademy deze uitkomsten nader geanalyseerd en gepubliceerd. De uitkomsten van de vergelijkbare vragen verschillen niet meer dan 5 procentpunt en liggen hiermee dicht bij elkaar. Dit zegt iets over de representativiteit van beide onderzoeken, waarbij het inwonerspanel van het planbureau iets beter de taal beheerst en iets vaker de taal gebruikt. Verondersteld kan worden dat het panel iets meer dan gemiddeld bestaat uit inwoners met Friestalige achtergrond. Het panel is nog een aantal stellingen voorgelegd. Uitkomsten zijn [hier](#) te raadplegen.

Hoofdstuk 3

Friestalige kindercentra

Weergave van het aantal Friestalige en/of tweetalige kinderdagverblijven en peuterspeelzalen in Fryslân. Cijfers zijn afkomstig van het SFBO kennisintrum meartaligens jonge bern.

3.1 Aantal Friestalige kindercentra

Figuur 17: Aantal Friestalige en/of tweetalige kindercentra (bron: SFBO)

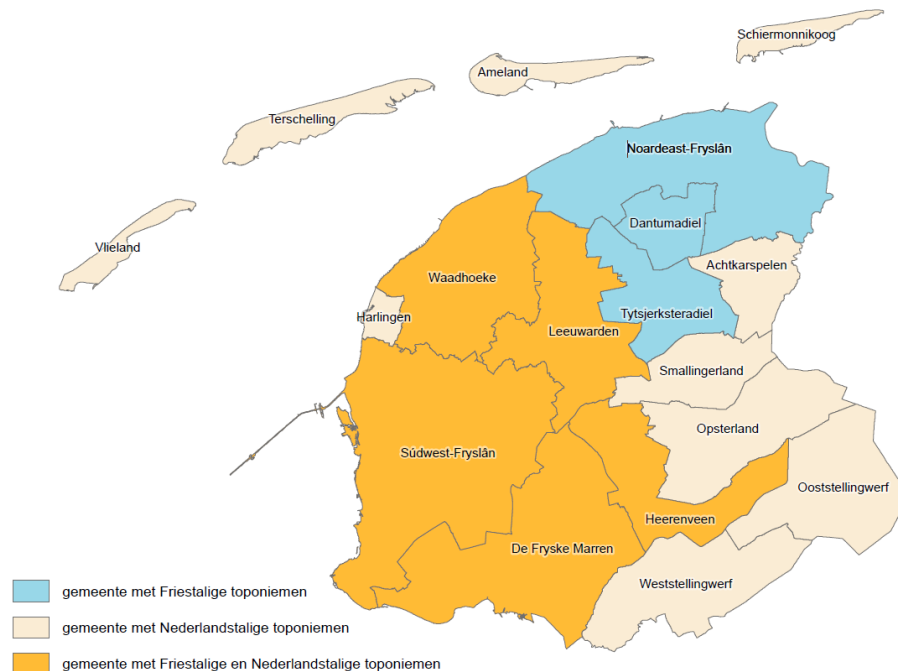
In 2025 telt Fryslân 253 Friestalige dan wel tweetalige kindercentra. Ten opzichte van 2019 een stijging van 29.

Hoofdstuk 4

Friestalige toponiemen

Het gebruik van Friestalige plaatsnamen verschilt per Friese gemeente. Met behulp van een tweetal kaartjes wordt dit inzichtelijk gemaakt.

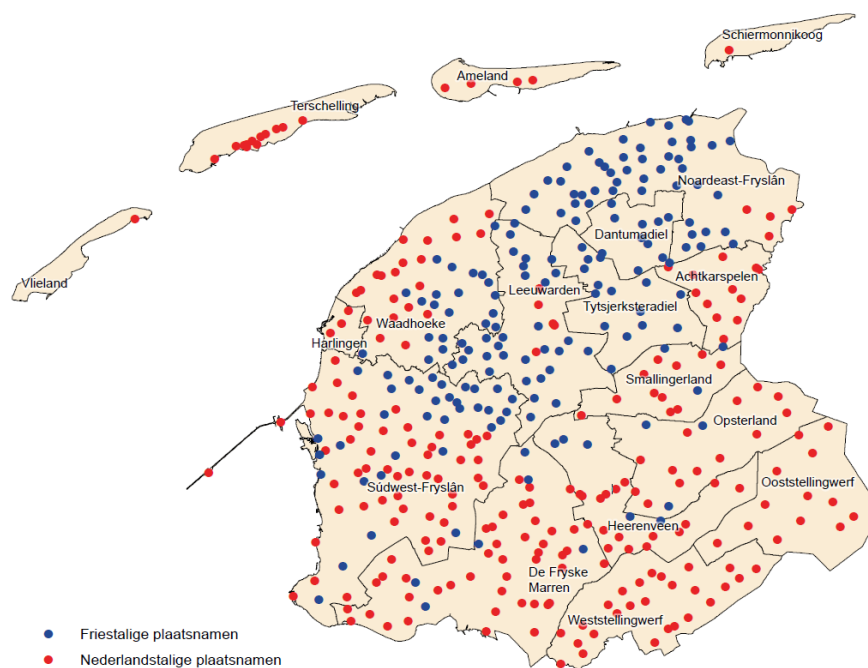
4.1 Gemeenten met officiële Friestalige toponiemen

Figuur 18: Gemeenten met Friestalige en Nederlandstalige toponiemen 2025 (bron: Provincie Fryslân)

Bovenstaande kaart geeft een overzicht van de gemeenten met officiële Friestalige toponiemen. Dit betekent dat de gemeente er officieel voor gekozen heeft om de Friestalige plaatsnamen of gemeentenaam te gebruiken.

4.2 Spreiding Friestalige plaatsnamen

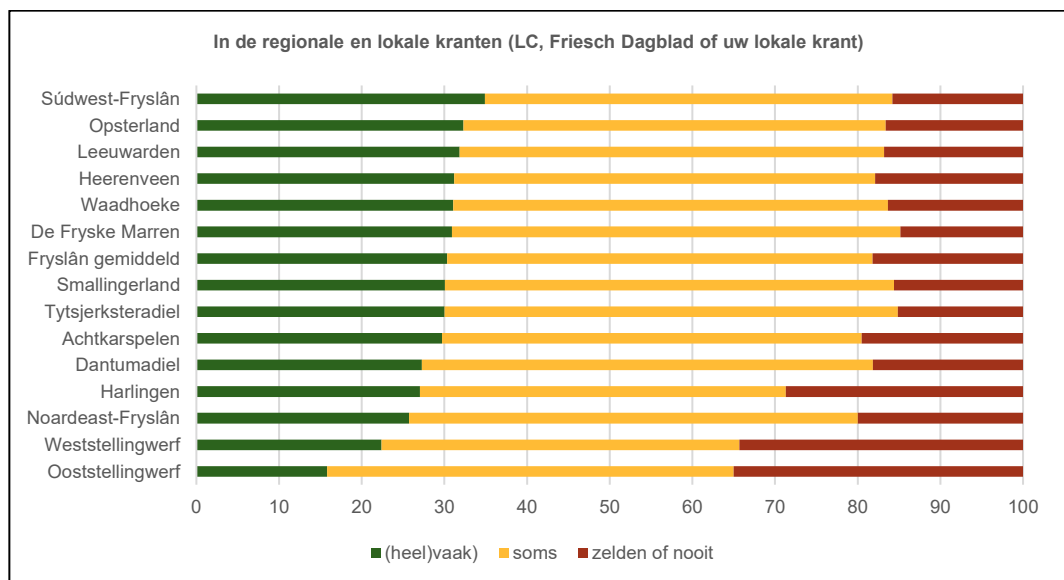
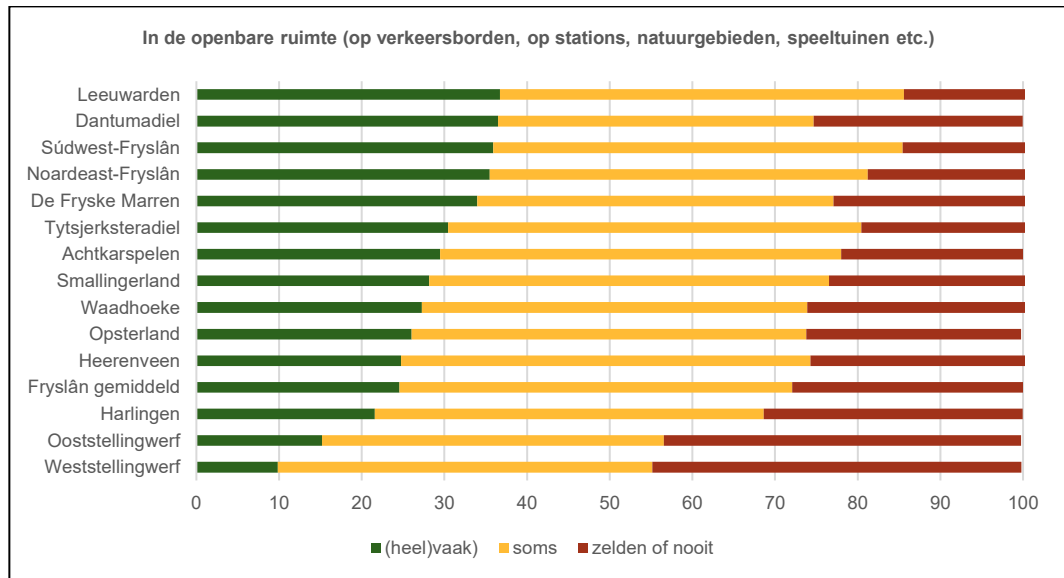

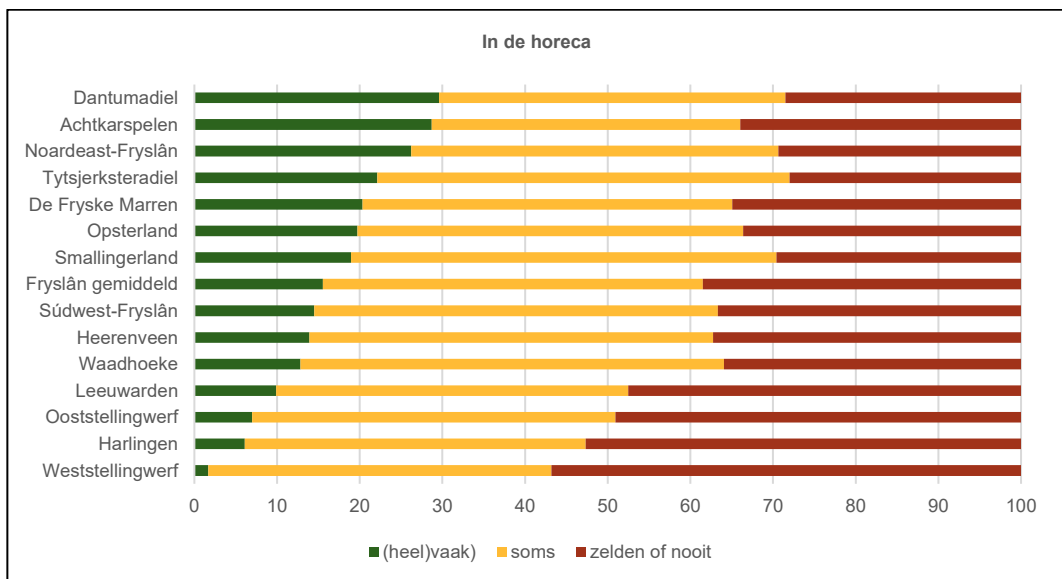
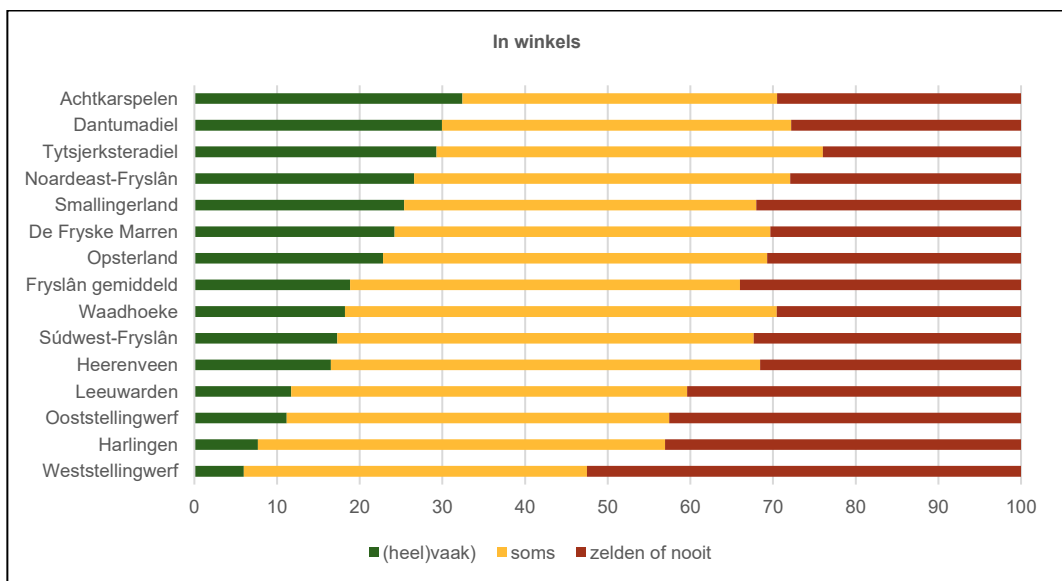
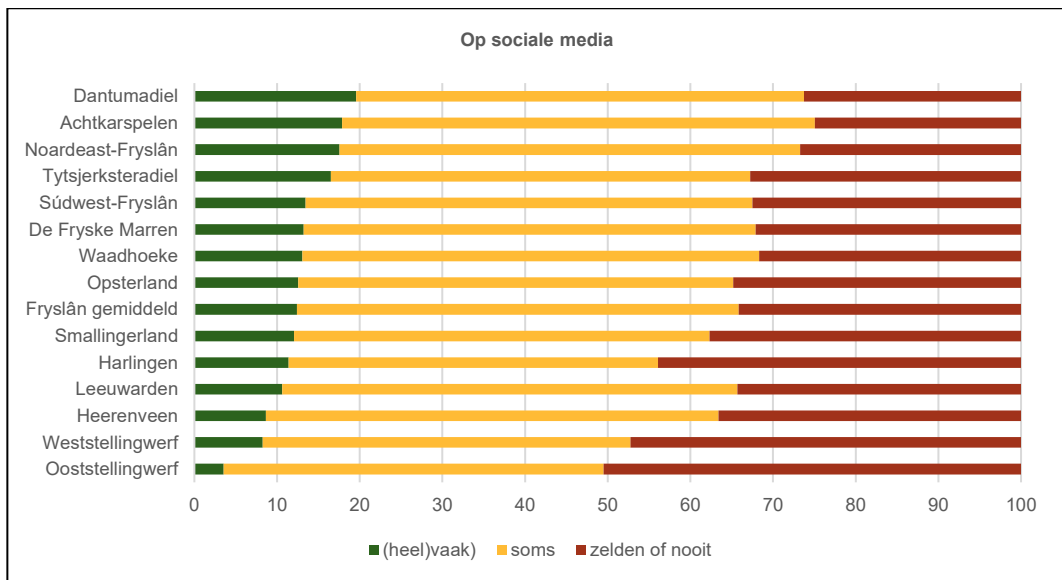
Figuur 19: Spreiding van Friestalige en Nederlandstalige plaatsnamen 2025 (bron: Provincie Fryslân)

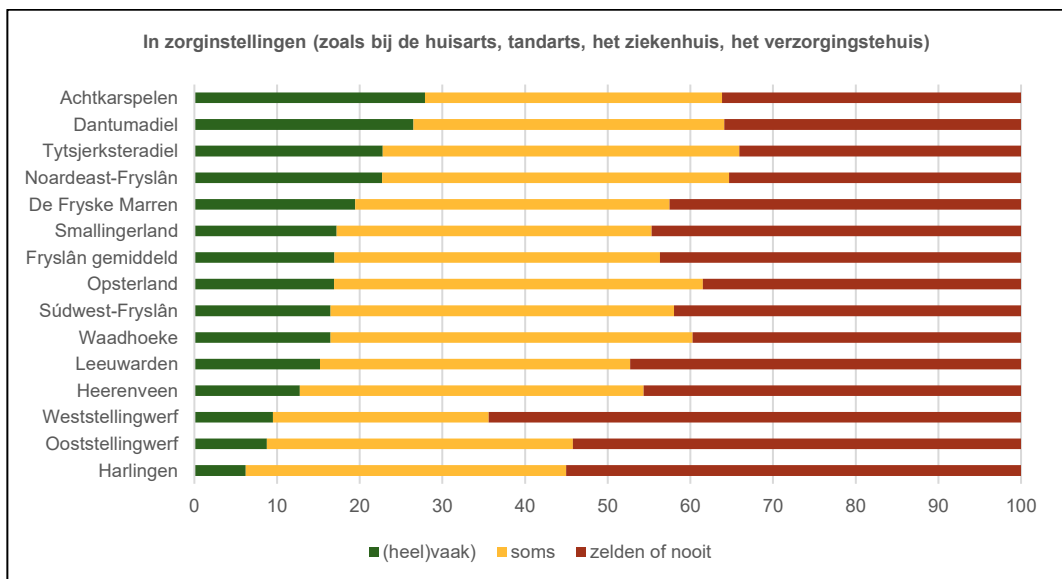
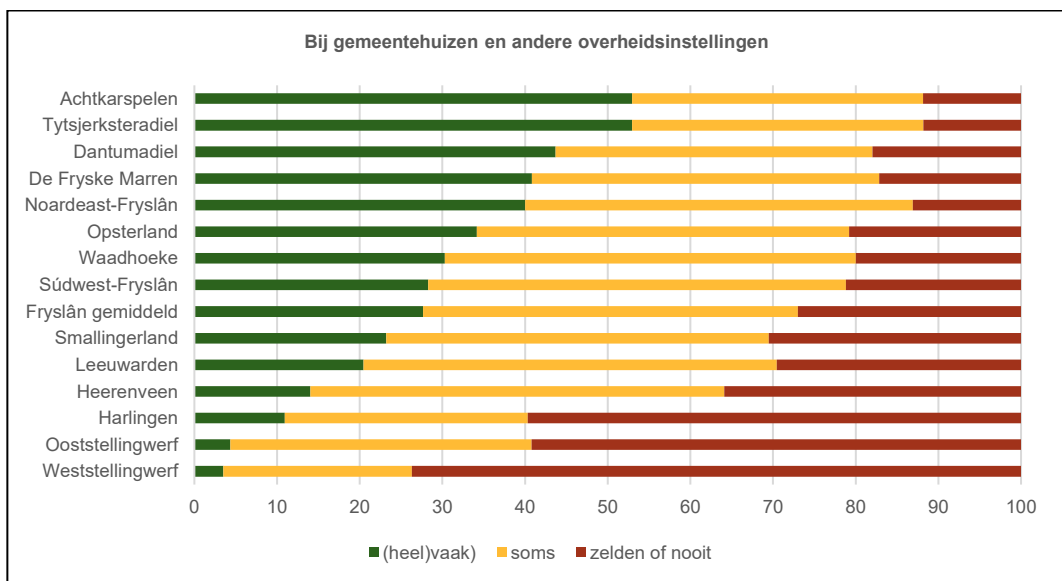
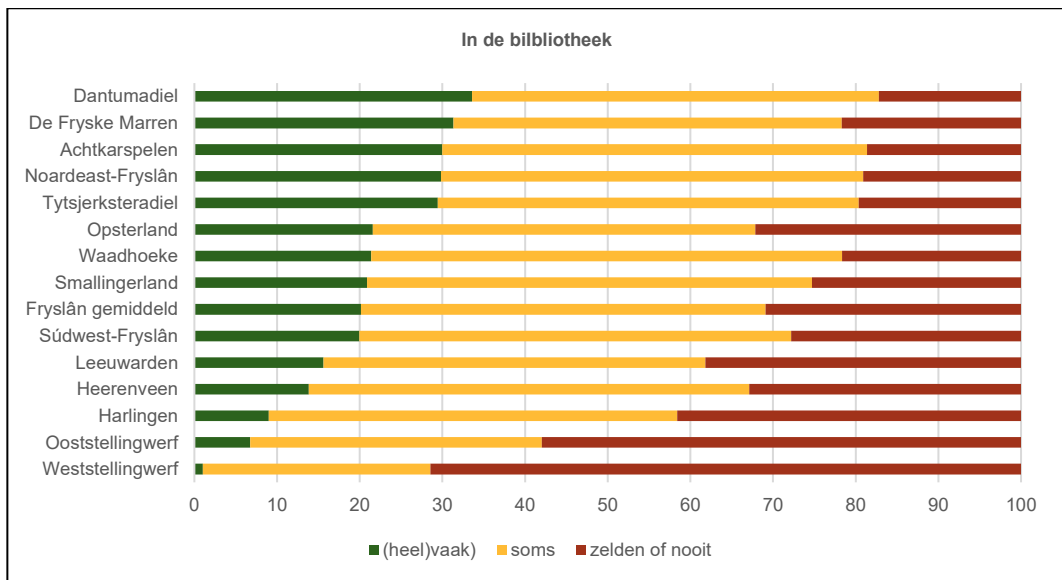
Bovenstaande kaart geeft een overzicht van de spreiding van Friestalige en Nederlandstalige plaatsnamen in de provincie. Enkele plaatsnamen zijn van oudsher Friestalig en hebben geen Nederlandstalige variant. Deze plaatsnamen zijn op de kaart aangeduid als Friestalig. Beide kaartjes laten zien dat het Noorden van de provincie zich kenmerkt door Friestalige plaatsnamen. Meer naar het zuiden zijn de plaatsnamen veelal Nederlandstalig. In het zuidoosten van de provincie komen geen Friestalige plaatsnamen voor.

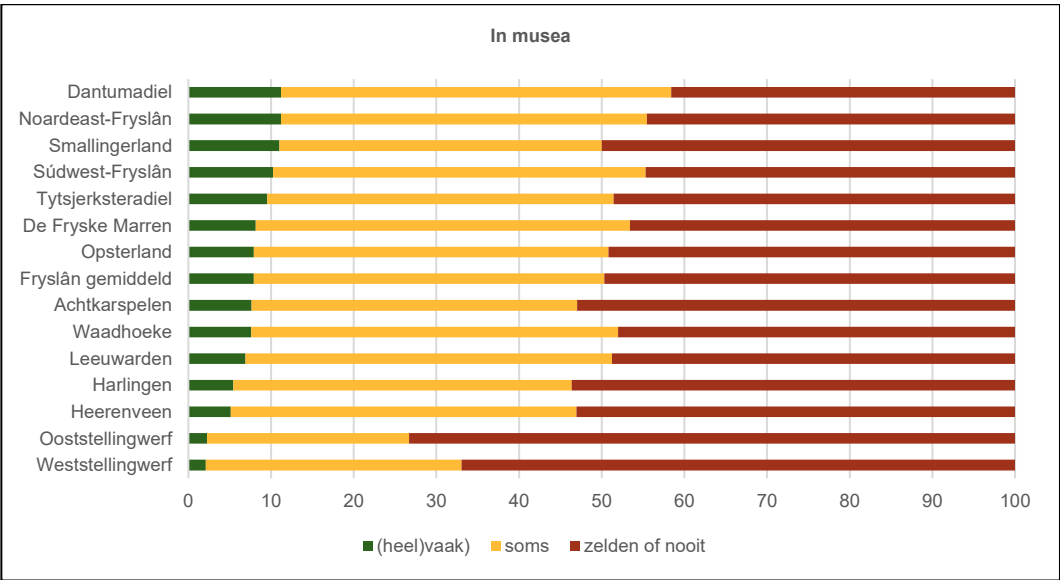
Bijlage

Zichtbaarheid Fries per gemeente

© 2026, Provincie Fryslân

www.fryslan.frl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

fryslan.frl

Notes
